

Monitorul Bucovinei

Apare de două ori pe săptămână.

Taxa de abonament:
Pe un an 24 cor.
Pe una lună 2 cor.
Numărul singular 20 bani.

REDAȚIA:
Biroul presei guvernului Bucovinei.

Responsabil pentru redacție:
Șeful biroului presei.

Insertiuni:
Spațiul unui șir petit
80 bani.

Desbaterile Consiliului național.

Sedința a patra, ținută Luni în 25 Noem. st. n. 1918.

Sedința se deschide la orele 7 sara și este condusă de președintele Cons. național, d. Dionisie Bejan.

Di Dori Popovici expune împrejurările sub cari s'a format Constituanta din 27 Oct., în care, în vederea grabei, n'au putut fi chemați toți aceia cari ar fi dorit să-și pună puterile lor în activitatea neamului românesc, mai ales că un număr mare de persoane nu erau în țară. Guvernul, în dorința lui de a cuprinde toți membrii poporului în această constituantă, face propunerea pentru cooptarea de membri noi în constituantă, în sensul căreia propune crearea unei secții, care ar avea să hotărască persoanele cari ar trebui cooptate. Propunerea fiind primită se alege în această secție următorii domni: Nicu Vasilovschi, Florea Lupu, Ipolit Tarnavski, Gheorghe Sârbu, Gheorghe Grigorovici și Aurel Țurcan. Sedința se suspendă pentru 10 minute și este redeschisă de vicepreședintele Cons. Național d. Eusebie Popovici, care o conduce până la fine.

Di Dr. Nicu Vasilovschi, ca referent al secției alege, face propunerea pentru cooptarea în Consiliul național a următoarelor persoane: Romul Dan, Traian Ilcău, Dumitru Loghin (Budenif), Constantin Nastasi, Ilie Berlinski, Vespasian Reuș, Gheorghe Lavric, Nicolae Cojocariu, Eugen Sârbu, Mihaiu Cormuș, Ion Aram, Dr. Alexandru Ieșan, Ion Ursachi, Dr. Vasile Gheorghiu, Dr. Ioan Sîrcea, Nichita Axani, N. Șcraba, Ghița Crasoschi, Dr. Max Hacman, Cornel Tarnovietchi, Ioan Cuparencu, Ing. Vasile Reus, Petrea Popescu, Dr. Octavian Voronca, Grigori Balan, Ifrim Popescu, Ambrosie Gribovici, Dimitrie Vodă, Constantin Cormiuc, Ermolai Ghiuță, Apolo Patras, Dimitrie Olimic, Damian Nimigean, Ion Sbierea, George Jemna, Nicu Percec, Gheorghe Ciucurean, Dr. Radu Grigorcea, Vasile Nichita, T. V. Stefanelli, Dr. I. I. Nistor, Dr. N. Carabioschi, George Tofan, Dr. Aurel Morariu, Gavril Rotica-Rotariu, Victor Bodnarescu, Filaret Dobos, Dr. Dim. Marmeliuc, Vasile Greciuc, Vasile Fediuc, Nicolai Vlad, Atanasie Pridie, Dr. Eugenie Botezat. Lista aceasta este primită fără discuție.

Di Eus. Popovici invită pe nou aleșii să ia parte la desbateri și-i salută în numele Cons. Național.

Di T. V. Stefanelli mulțumește în numele noilor aleși și roagă să i-se dea cuvântul d-lui Gheorghe Tofan, care va da o declarație în numele refugiaților bucovineni.

Di Gheorghe Tofan dă citire următoarei declarații:

„Așezat de marele Trajan la Dunăre în calea barbarilor năvălitori, poporul român și-a început istoria sa ca sentinela a civilizației și a rămas secolide-a rândul credincios idealului latinității care reprezintă lumina și progresul.

A înfruntat cu bărbăție vrednică de admirație pohoitul neamurilor sălbatece ce, revărsându-se din largul pustiurilor asiatică, călcău în picioare tot ce produsese munca coloniștilor romani.

Eșit neatins din frământările năvălirilor, el clădește pe ruinele vechii organizații romane, vrednic urmaș al unor mari înaintași, două state naționale, Muntenia și Moldova, cele dintâi cristalizări politice ale neamului românesc. Aceste mici și tinere state, înconjurate din toate părțile de vecini vrăjmași și hrăpareți, au reușit totuși prin vitejia fiilor săi și genialitatea conducătorilor să-și asigure un loc de frunte în istoria vremurilor de atunci. Nici semiluna atotcotropitoare, care și-a înfipt steagul la Buda și a înspăimântat lumea apuseană, nici trufia Maghiarilor opresori, nici îngâmfarea învinșilor din Codrul Cozminului n'au putut îngenunchia poporul nostru viteaz și hotărât. Faima vitejiei sale neîntrecute și a nețărmiturii sale dragoste de moșie a trecut departe peste hotarele țării nimicind lumea și îngrozind pe dușmani.

Dar vitregia vremurilor, vrăjmășia vecinilor și discordia din lăuntru a întunecat gloria trecutului și asupra neamului nostru s'au abătut cele mai mari nenorociri. Străinii au sfâșiat trupul țării, au trunchiat Moldova și astfel neamul care văzuse zilele de slavă ale lui Ștefan și Mihaiu a ajuns sub jugul rușinos al Austriei, sub stăpânirea sălbatecilor din Ural și sub cnutul brutal al Moscalului. Calvarul suferințelor ne-spuse ale neamului nostru începuse. Buruiana otrăvitoare a străinismului răspânda în toate părțile veninul distrugător și marea majoritate a neamului nostru mergea spre peire sigură. O singură nădejde mai licăria sfios în sufletele chinuite: era nădejdea adunării tuturor Românilor sub un singur steag. Multă vreme acest vis le părea multora a fi o utopie.

Când criminalii asupritori de neamuri aruncară făclia incendiară, un fior de nădejde străbătu neamul nostru de pretutindeni. Atunci noi cari am crescut și ne-am hrănit decenii de-arândul cu această nădejde, cari ne-am străduit să sânmănim în sufletele tinerimii

acest ideal izbăvitor, consecvenți cu trecutul nostru și nerabdători de a vedea realizat cu un ceas mai degrabă visul secular al neamului nostru, am părăsit frumoasele plaiuri ale Bucovinei și vetrele părintești, și luând toiașul pribegiei am apucat calea spinoasă a suferințelor la capătul cărora ne strălucea vie întruparea marelui ideal. Patru ani de zile fiecare din noi a contribuit după puterile sale la realizarea celui mai îndrăzneț dar legitim gând: al reunirii Bucovinei la patria-mamă și al unirii tuturor Românilor într'un singur stat național.

Mulți din cei ce au pus pieptul lor stavilă pohoiiului de dușmani, ce tindea să ne desființeze, zac astăzi sub glia pământului liber românesc și în acest cîas de mare bucurie ne descoperim cu adâncă pietate în fața mormintelor eroilor libertății, cărora neamul nostru le va păstra o veșnică recunoștință.

Procesul istoric de veacuri al neamului nostru se lichidează azi. În aceste momente înălțătoare, noi refugiații și voluntarii bucovineni ne-am reîntors la vetrele noastre părăsite. Având satisfacția datoriei împlinite noi întindem frățeste mâna celor rămași acasă, cari și-au păstrat nepângărită conștiința în dorința sinceră de a munci împreună la ridicarea țării și a neamului.

Ne închinăm înaintea muncii generației înaintașe, care în împrejurări excepționale de grele au apărut caracterul românesc al țării păstrând mereu în sufletul lor focul viu al aceluiași ideal ce ne însuflețește azi pe toți.

Credincioși tradiției istorice-naționale nu ne vom feri a privi în față și a da soluțiuni potrivite tuturor problemelor mari cari agită astăzi viața popoarelor.

Suntem înaintea de toate aderenți intrasigenți ai unirii necondiționate și desăvârșite a tuturor țărilor românești în hotarele lor etnice și istorice într'un stat național unitar, căci numai astfel poporul nostru își va putea realiza menirea sa istorică.

La deslegarea tuturor problemelor de interes obștească vom fi conduși de cele mai largi principii democratice, dând maselor poporului răsplata cuvenită a jertfelor aduse cu prisosință în trecut și prezent.

Recunoaștem fiecărei minorități naționale dreptul de a se desvolta liber în cadrele organizației statului românesc unitar și în conformitate cu aspirațiile neamului românesc băștinăș în aceasta țară; cerem însă înlăturarea tuturor nedreptăților săvârșite în dauna noastră în scurgerea celor 143 de ani de stăpânire streină.

Ridicându-ne pe de asupra tuturor prejudecăților, uitând trecutul neînțelegerilor, gândurile noastre se îndreaptă în aceste clipe mărețe numai la viitorul neamului nostru iubit și chemăm la muncă pentru fericirea acestui neam pe toți cei de un gând cu noi.

Reprezentanții refugiaților și voluntarilor bucovineni.

Se trece la al doilea punct din ordinea de zi: Convocarea Congresului Național.

Dr. Iancu Flondor: Înaltă Cameră! La ședința din 13 Noembrie am avut onoarea să desfășor programul guvernului și am spus, că rămân neschimbate

hotărârile constituintei din 27 Octombrie. Guvernul stă și cade cu aceste hotărâri. Rezoluția a II-a a Constituintei are următorul cuprins: Constituanta hotărăște unirea Bucovinei integrale cu celelalte țări românești într'un stat național independent și va purcede spre acest scop în deplină solidaritate cu România din Transilvania și Ungaria.

E datorința guvernului de a realiza aceste hotărâri ale constituintei. Guvernul e condus de convingerea, că aceste hotărâri să rămâie numai cât de scurt timp posibil literă moartă. În cadrele rezoluției cade în prima linie stabilirea raportului politic al Bucovinei față de regatul român. Acest pas trebuie făcut fără întârziere. E de lipsă atât pentru liniștea țării cât și pentru orientarea factorilor importanți din străinătate. Bazat pe motivele aceste guvernul face următoarea propunere spre primire și roagă de a i se da momentul de urgență: Consiliul național hotărăște să se convoace pentru ziua de 29 Noembrie stil nou la 11 ore dimineața un congres al poporului bucovinean în sala sinodală a Mitropoliei cu ordinea de zi: stabilirea raportului politic între țara Bucovinei și România. Consiliul național este însărcinat să execute această hotărâre.

Dl. vicepreședinte Eus. Popovici deschide discuția.

Dl. Gh. Grigorovici aduce la cunoștință, că i s'a comunicat din partea Germanilor, că ei au cerut o declarație guvernului, să li se acorde autonomie în dezvoltarea lor, ceea ce li s'a refuzat din partea guvernului. Cere clarificare.

Dr. Iancu Flondor: Înaltă cameră! Vă declar, că întrebarea d-lui Grigorovici îmi este binevenită pentru că ea îmi dă ocazie să lămuresc chestiunea, o chestiune care vă va interesa și pe D-Voastră. Guvernul țării a aflat de datorință, să se puie în înțelegere cu celelalte națiuni pe baza hotărârilor constituintei și anume a rezoluțiunii a patra: „Constituanta respinge cu hotărâre orice încercare, care ar ținti la stîrbirea Bucovinei, dorește însă să se înțeleagă cu popoarele conlocuitoare“. În senzul acesta am vorbit cu Polonii, cu Germanii și Oveii, cu Rutenii nu ne-am întâlnit, pentru că ei sunt intransigenți, i-am întrebat, dacă participă la congresul Bucovinei. Polonii s'au declarat imediat gata, au dorit numai din punct de vedere formal, să nu dea o hotărâre în mod definitiv, până când nu se vor fi pus în înțelegere cu conducerea din Varșovia. S'a mijlocit o comunicație cu guvernul din Varșovia prin telegrafie fără sârmă, răspunsul n'a sosit, dar cred, că va fi afirmativ. Germanii mi-au declarat că sunt și d-lor de părerea, că fiecare popor trebuie să aibă dreptul său de a se desvolta pe baza națională. O declarație formală din partea Consiliului german încă n'am primit-o, dar și'n privința aceasta poate fi numai o declarație afirmativă. În restanță sunt Oveii, cu Rutenii nu ne putem înțelege. Dară am vorbit și cu reprezentanții Oveilor și Vă pot spune, că aștept o declarațiune afirmativă. Guvernul era condus în actul acesta afară de rezoluțiunea luată de constituantă și de convingerea, că e bine pentru reprezentanții români la conferința de pace, ca să arete lumii,

că nu numai noi Românii ci și celelalte națiuni din Bucovina au exprimat dorința să fie încorporate României. (Apauze). Aceste declarațiuni sunt de folos numai atunci, dacă sunt necondiționate și în senzul acesta am lucrat, și cred, că am corespuns dorinței D-voastre. (Aplauze îndelungate).

Vicepreședintele dl. Eus. Popovici pune la votare propunerea guvernului pentru concherea Congresului Național pe ziua de Joi 28 Noembrie 1918 la 11 ore înainte de amiază, care este primită. Se alege o comisiune pentru deliberarea felului și condițiilor; sub cari s'ar putea conchema Congresul, constând din d-nii. Nicu Vasilovșchi, Florea Lupu, George Grigorovici, George Tofan și T. V. Stefanelli. Comisia aleasă se retrage pentru o consfătuire și vine cu propunerea, că Congresul să se convoace pentru ziua indicată de guvern și pregătirea lui să se lase în sâmbăta guvernului, care propunere este primită.

Dl. Dr. Radu Sbierea declară încă odată — în urma șvonurilor ce se colportează —, că guvernul are intenția, ca să permită tuturor națiunilor să se desvolte liber pe terenul scolar. La propunerea d-lui Dr. Saghin declarația d-lui Dr. Radu Sbierea se ia la cunoștință.

Dl. Ioan Candrea interpelează guvernul în chestia împărțirii pământurilor de arătură la țărani.

Dl. Dr. Iancu Flondor:

Înaltă Cămeră!

La interpelația d-lui Ion Candrea și consoți am onoarea să răspund în numele guvernului următoarelor:

Răspunsul meu se îndreaptă către toți țărani din Bucovina. Iată cinstiților gospodari adevărul curat:

Guvernul a hotărât chiar din capul locului, fără îndemnul cuiva să împliniască fără șovăre îndreptățita cerere a țărănilor de a-i înzestra cu pământ. Guvernului nu i-a trebuit învățătură din altă parte pentru a înțelege, că acest lucru trebuie să se facă și să se facă fără întârziere.

E doară aproape de mintea omului, că în țările noastre țăranul e temelie statului și vorba aceea bine potrivită „opincu talpa țării“ nu e vorbă goală ci sfântul adevăr pentru că pământul, adică țăranul, cu munca lui, hrănește pe toți ceilalți.

Dară țărani noștri bucovineni au săvârșit și o altă faptă și mai mare. Ei ne-au scăpat datinele, legea și limba strămoșilor noștri. Numai țărănilor, nicidecum boierilor sau domnilor avem să le mulțumim, dacă țara această după o vitregă stăpânire străină de peste 140 de ani se poate întoarce iară la mama ei.

Cinstiților gospodari! aceste ce Vă spun e gândul curat al guvernului. M'a ferit Dumnezeu până acuma de necinste și mă știe toată țara, că mai degrabă îmi va seca limba, decât să trecă pe buzele mele o făgăduință deșartă.

Trebuie să mă credeți, dacă vă juruiesc înaintea camerei și lumii întregi, că se vor înzestra țărani cu pământ. Toate pregătirile s'au început și se lucrează zilnic pentru a face un lucru bun și temeinic.

Astăzi, unde am sfârșit socoteala, vă pot spune hotărât, că vom împărți din moșiile proprietarilor și

a fondului bisericesc peste șasezeci mii de fălci la țărani.

Dară cinstiților gospodari, D-Voastră și fiecare om cu mințile întregi va înțelege lesne, că un lucru atât de mare nu se poate face nici într-o săptămână, nici în două. Luăm pildă, că un om la țară vrea să vândă numai zece prăjini din locul lui, oare câte zile îi trebuie până se învoiește cu prețul, până vine inginerul la fața locului să-i tragă hatul, până-i face planușul, până se curăță locul în tabule (Grundbuch, cum îi spun Nemții), până face contractul și în sfârșit se isprăvește toată trebușoara?

Gândiți-vă dar câtă muncă trebuie pentru a pregăti o parcelare de mii și mii de fălci la mii și mii de oameni. Nu uitați, că trebuie și bani, mulți bani, multe milioane. La aceasta mai vine, că moscalii au nimicit multe tabule, cari trebuiesc înbite.

Lucrul acesta trebuie să fie și bine chibzuit și făcut cu dreptate, căci nu se poate ca să mănânce Stan numai smântâna iar Bran chișliacul; nu se poate unul să capete numai pământ de frunte — de păpușoi — și altul bahnă unde crește numai pipirig.

Vedeți dară, cinstiților gospodari, trebuie puțină răbdare. Unde au așteptat oamenii 140 de ani, chinuți de-o stăpânire străină, e oare așa de mare jertfa, dacă vă cerem să mai răbdați puțin luni? Și așa e vreme de iarnă unde nu se poate lucra pământul.

Guvernul se leagă prin cuvântul meu, că până în toamna viitoare totul va fi isprăvit.

Fiind acum la cuvânt, trebuie să vă mai spun ceva:

Ne doare, ne doare așa, cum îl doare pe un tată iubitor, văzând că fiul lui se alunecă pe o cale rătăcită. Ne doare, că, ici-colea pe la sate se alunecă oamenii la nelegiuri.

Guvernul știe bine ce se petrece și știe cine-s aceia, cari — parte în dorință de a se căpălui, parte de neștiință și buiecie — se abat de la calea dreptății. Poporul la țară brudiu cum îi, el se ia după ei. Ce-i drept, numai ici-colea, căci oamenii așezați și cinstiți se feresc de astfel de lucruri.

Cum zic, ici-colea se lasă oamenii îndemnați de cei netrebniți la nelegiuri. Ei se apucă a împărți locuri străine întreolaltă. Ei vor să ieie cu putere ce nu-i a lor, cu toate că știu ei bine, că inginerul și împărțeala lor nu va rămâne. Ei se fac numai de râsul lumii.

Cinstiților gospodari! Domnul nostru Isus Christos a cuvântat către Apostolul Petru, care a scos sabia pentru a-l apărta: „Bagă sabia în teacă, căci cine scoate sabia, de sabie va muri“. Omul de la țară să nu ieie cu putere un lucru străin, căci prin putere va pierde și averea sa. Nemții cu împăratul lor în frunte simțesc acum amar adevărul acestor cuvinte.

Dară avem o pildă și mai bună, dacă ne uităm ce s'a petrecut în anul acesta în Rusia, la moscali. Și acolo au început oamenii a prăda și a împărți pământuri străine cu putere. Și ce s'a ales din vâlmășagul acesta?

Dintâiu au prădat la alții și la urmă au început ca să se lupte întreolaltă. S'au omorât mii și mii

unii pe alții, au pustiit mii de sate, a fost strașnică jale, multă vărsare de sânge, și la urma urmelor a trebuit să intre armata americană, engleză, franceză și japoneză pentru a face întrucâtva rânduiala. Din locurile cele, cari le au luat cu putere, nu s'a ales nimic, căci li se iau înapoi. Pagubele sunt așa de mari, că le-i mira, dacă se vor mai ridica cândva așa cum au fost sermanii oameni. Căci nu s'a mai pomenit decând e lumea, să aibă omul noroc — adecă doamne ajută — dacă a călcat acele zece porunci. Nici când nu poate să fie o nedreptate temelă dreptății.

Oare îi dă mâna să se bucure omul în tihnă de ael pământ străin, care l-a tuat cu putere, știind bine, că nu-i al lui?

Il va târli el?

Il va lucra el?

Va munci ei cu tragere de inimă?

Nu! Pentru că simte bine, că n'a ridicat el pâinea care a sămănat-o. Nu-i mai frumos, mai bine și mai cinstit, să ieie omul în stăpânire locul, care i-se cade după lege, știind că-i al lui de veci și va rămânea copiilor și nepoților!

Vedeți — cinstiților gospodari — că aice nu incupe întrebare. Să vă mai zic la sfârșit o vorbă rețezată.

Guvernul își va implini juruința dată, dară mai avem noi și dătorința de a griji și pentru pacea și bună rânduiala în țară.

Noi avem și puterea de a pedepsi pe cei vino-vași și amară va fi tânguirea.

Dacă n'am făcut-o până în ziua de astăzi, e pentru că așteptăm să se desmetească cei rătăciți. Așteptăm cum așteaptă acel tată, ca să se încumintească fiul lui ascultând de povețele tatei. Dară și tatăl, dacă va vedea, că toate vorbele lui sunt înzădar, că nu vra să asculte în ruptul capului, atunci și el în sfârșit va trebui cu durere să-l pedepsească aspru.

Doresc din adâncul sufletului să nu ajungă până intracolo, căci pare-mi-se, că s'a săturat lumea de nenorociri și vărsări de sânge.

Țăranii să nu ereadă cumva, că ne vor înfricoșa. Nu noi, ci aceia vor duce frica oamenilor, cări nu duc frica lui Dumnezeu.

Rog, înalta Cameră, să binevoiască a lua la cunoștință acest răspuns a guvernului privitor la interpelarea d-lor Ioan Candrea și consoți.

Această declarațiune se aduce conform hotărârii Consiliului național din 25 Noembrie a. c. la cunoștință generală.

Dl George Boncheș mulțumește noului guvern pentru intențiile bune ce le are față de țărani, apelează la țărani să se liniștească și crede, că ar fi acuma cu cale o împărțire provizorie a pământur lor.

Dl Vasile Albou-Șandru face propunerea ca să se dea cea mai largă publicitate acestor declarații a guvernului. Pentru această propunere este și dl Dr. Saghin.

Dl George Tofan este de părere, că, fiind o mare parte a țărânilor încă analfabetă, propagarea să se facă prin graiu viu la sate.

Dl Marmeliuc roagă guvernul, ca acele elemente cari fac instigație pe la sate să fie puse la răcoare, deoarece trebuie să avem ordine în țară.

Dl George Grigorievi este contra propunerii d-lui Marmeliuc, ca elementele cari fac pe la sate instigație să fie puse la răcoare, căci la sate instigația nu este pusă de nimeni la cale, ci ea este o apariție a războiului. În decursul discursului dezvoltă deosebirea între revoluție și evoluție și protestează în contra faptului, că partidul său democrat-social este confundat cu bolșevismul. Și d-lui este pentru împărțirea provizorie a pământurilor și în chestia aceasta ar trebui de întrebat țăranul de dorința lui, din care cauză ar trebui să se facă adunări pe la sate, ceea ce însă momentan — din cauza stărei de asediu — nu e posibil. Din cauza aceasta e pentru ridicarea stării de asediu.

Propunerea d-lui Albolu-Șandru fiind primită ședința se închide la oarele 10 din noapte.

Știri.

Curs de stenografie română. În 2 Ianuarie 1919 se va deschide în școala de stenografie „Gabelsberger“ strada palatului țării Nr. 13, un curs de scris pe mașină pentru copile de naționalitate română. La aceasta se observă următoarele: 1. Anunțările se vor primi în școala de mai sus. 2. Ca oare de învățământ pentru cursurile aceste se reservează zilnic oarele de la 8 până la 10 a. m. 3. Se va solvi un didactru lunar de 50 cor. (pentru oare duple reșus) și o subvenție de regie pentru cursul întreg în suma de 25 cor. 4. Cursul va dura probabil 6 săptămâni până la cel mult 2 luni. 5. Copilele sermane, dar demne de considerare vor primi din partea secretariatului de stat pentru afacerile interne subvenții. Petițiunile pentru subvenționare sunt a se adresa secretariatului acestuia. 6. Elevele absolvată vor primi certificate, în cari se va arăta rezultatul cursului după o scală anumită de noate.

Curs pentru secretari comunali. Secretariatul de stat pentru afacerile interne intenționează să deschidă în scurt timp un curs de instrucție pentru secretari comunali. Acei Români, cari au de gând să cerceteze cursul amintit, sunt somați pe calea aceasta, a înainta secretariatului de stat pentru afacerile interne următoarele date: 1. Vârsta, 2. Felul instrucției, de care au avut parte (câtă carte au), 3. Ocupațiunea actuală și dacă nu sunt încă sau n'au fost cumva activi ca secretari comunali, eventual cât timp, 4. Starca familiei (holtei, căsătorit sau văduvit). 5. Referințele materiale. 6. Domiciliul actual. Cursul acesta de instrucție se va ține în Cernăuți. Reflectanți lipsiți de mijloace, dar demni de considerare vor fi subvenționați din partea secretariatului de stat pentru afacerile interne.

Curs de corepetiție pentru scrisul pe mașină. Pentru copile de naționalitate română, cari doresc să se perfecționeze în scrisul pe mașină se va deschide în 2 Ianuarie 1919 în școala de stenografie „Gabelsberger“, strada palatului țării Nr. 13, un curs de corepetiție. Cursul acesta va dura cel mult 2 săptămâni, și se va ține zilnic ș. a. câte 2 oare. Elevele vor avea să solviască un didactru de 25 cor. anunțările se vor primi în școala de mai sus.